

Gisteren, broeders, zijn wij een nieuw hoofdstuk begonnen in de geschiedenis van de abdij. Hoeveel dat er in totaal zullen worden is niet van belang. Daar hoeven wij ons niet druk over te maken. Wij worden genodigd om dag aan dag aan dat hoofdstuk verder te schrijven. Ieder met zijn eigen schrijfstijl, maar ieder ook binnen het kader van het blanco papier. Wanneer wij daar samen ja op zeggen en er samen aan werken, dan wordt het een lezenswaardig boek, een verhaal dat door de Geest geschreven wordt met de broze stift van ieders inbreng.

Wij schrijven voort aan een lange en eerbiedwaardige traditie. Veel daarvan is verloren gegaan, althans in geschrift, maar er is meer dan het geschreven woord. Er is ook een traditie die wordt geleefd en daarvan getuigt onder andere het feit dat wij vandaag onze patroon vieren. Zoveel eeuwen zijn verstreken en nog is zijn naam en zijn werk niet vergeten. Dat is des te meer uitzonderlijk, omdat de heilige Adelbert niet tot de grote helden en coryfeeën uit de geschiedenis behoort. Zijn leven zoals dat door Ruopert van Metlach is opgetekend is zo alledaags dat het heden ten dage de krant niet zou halen. Heeft het eigenlijk nog wel iets te zeggen of is de viering van vandaag het voortzetten van een dode traditie, een die geen licht meer kan ontsteken in de nacht?

Vader abt Adelbert van der Wielen, een van mijn voorgangers mag ik nu zeggen, was zo verknocht aan het leven van Adelbert, niet omdat het zijn naamgenoot was, maar omdat het zo alledaags was. Heiligheid had voor dom Adelbert niets te maken met grote prestaties, grote geleerdheid of strenge ascese. Dat kon allemaal nog een verborgen manier zijn om zichzelf te laten gelden of op de voorgrond te plaatsen. Nee, hij vond in onze patroon een voorbeeld van stille en volgehouden trouw in het alledaagse, die in al zijn eenvoud het leven van een gemeenschap draagt en schraagt. Ik moet daarbij denken aan onze goede broeder Prosper, zo lang door aderverkalking geplaagd en tot niets groots in staat, maar na zijn dood bleken ineens de handdoeken niet meer verschoond en opgeruimd te worden. Hoe was dat mogelijk? Zijn attente zorg van alledag was ons ontgaan?!

Alledaags, dat was de heilige Adelbert, geen krachtpatser en asceet zoals Johannes de Doper die wij gisteren mochten vieren als patroon en prototype van het monastieke leven zoals vader abt Maksymilian terecht opmerkte. Adelbert is van een andere signatuur, maar daarom niet minder. Hij past mogelijk meer in de benedictijnse traditie, want vader Benedictus heeft het niet zo begrepen op extremen, hij is een man van de maat, maar ook van regelmaat. Eenmaal hoog scoren is heel iets anders dan dagelijks je trouw tonen in wat je is toevertrouwd. En Benedictus had dat ook niet zelf bedacht, hij had de spreuken van abba Poimen

gelezen, een herder die wist waarvoor hij stond, maar die ook een slapende broeder op zijn schoot liet rusten tijdens de kerkdienst.

Een toegewijde alledaagsheid, die kunnen wij van Adelbert leren en zeg niet te gauw dat dat niks is. Probeer het maar vol te houden als je 's morgens eigenlijk wil blijven liggen of wanneer je geen zin hebt in de klus die van je wordt gevraagd. Maar ik zou vandaag nog op een andere trek in het leven van Adelbert willen wijzen. Die komen we misschien op het spoor in de meest kleurrijke passage uit zijn leven, wanneer hij met zijn Egmondse vriend Eggo rond het vuur zit en hij zijn reis naar Engeland ter sprake brengt. Eggo wordt bedroefd, hij zal zijn vriend missen en hij is bang dat hij niet meer terugkomt. Maar Adelbert gooit het klokkenhuis van de appel in het vuur en belooft terug te zijn als de pitten zijn ontkiemd en vrucht dragen.

Die appel zou ons naar het paradijsverhaal kunnen leiden, maar ik werd op een ander spoor gezet. Adelbert is van overzee gekomen om hier in onze streken het evangelie te verkondigen, om een tijding van vreugde aan te zeggen, een woord van leven en gemeenschap.

Nu toont de traditie ons dat je het evangelie op tal van manieren kunt verkondigen en dat gaat nog door tot in onze tijd. Je kunt het doen met een zelfverzekerdheid en een verborgen arrogantie die meent alles te weten, ja beter te weten en zo van bovenaf zich tot anderen richt. Een andere manier is een authentieke bezorgdheid om het heil van de ander, die je ertoe brengt je uit te sloven voor de ander. En dan is er nog een derde manier. Daar plaats je je niet boven een ander, ook ga niet aan de slag voor een ander, maar ga je met een ander.

Vandaag lees ik het leven van Adelbert als een leerling van Jezus. Hij heeft van zijn meester geleerd zich niet boven een ander te plaatsen, maar doe zoals de meester zelf. Denk aan het verhaal van de Emmausgangers waar de verrezen Heer met hen oploopt, zich niet boven hen plaatst, maar luistert naar hun pijn en naar hun verwarring. Hij trekt met hen op. Hij is ook niet degene die als een ijverige sociaal werker of evangelist de nood van anderen wil oplossen, die iets voor hen wil doen, maar vergeet eerst naast hen te gaan staan, te luisteren, met hen mee te leven en mee te gaan.

Wij treffen Adelbert vandaag aan de tafel bij een vriend, hij leeft mee, hij gaat mee en dat is dunkt me een kostbaar geschenk voor ons. In deze turbulente tijd van de seculiere en van de kerkelijke geschiedenis, worden wij geroepen om bescheiden met mensen mee te leven en hen zo gaandeweg en spelenderwijs het evangelie te tonen in het leven van alledag. Niet er buiten, niet er boven, maar

precies in de mensengeschiedenis van alledag, want daar is God mens geworden en wordt hij nog steeds mens.

De biograaf van Adelbert roemt zijn suavitas, zijn zachtmoedigheid, een trek die hij zich heeft eigen gemaakt in zijn omgang met het evangelie. De Heer zelf is er het meest sprekende voorbeeld van in de alledaagsheid van het evangelie, waar hij voor jan en alleman tijd had en met hen optrok als vrienden hem door de Vader gegeven.

Het geheim van die omgang ligt besloten in die paar woorden van Dag Hammarskjöld, die Adelbert zou kunnen beamen:

voor U in deemoed
met U in geloof
in U in stilte.

AMEN